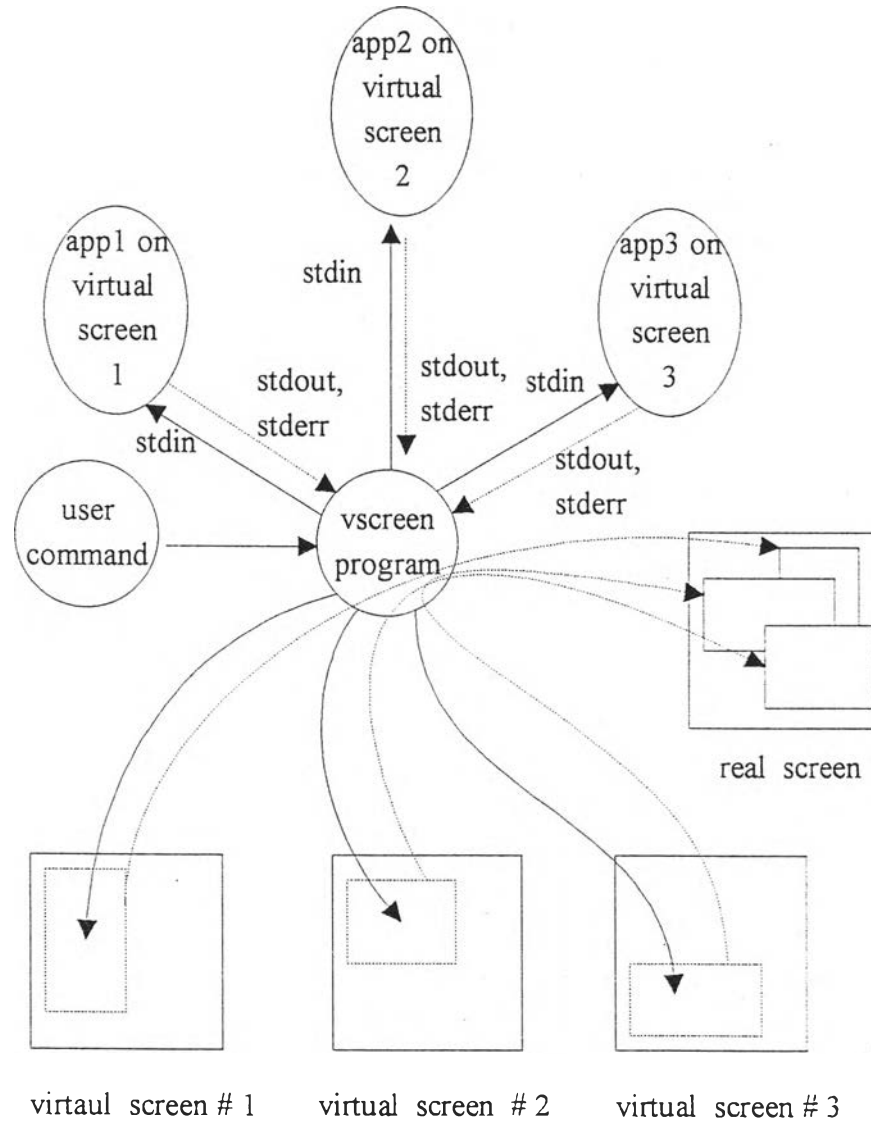

บทที่ 3

การออกแบบโปรแกรม

สำหรับโปรแกรมสร้างจอภาพเสมือนมีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่หลายประการ ได้แก่ จอภาพเชิงกายภาพ หน้าต่าง และจอภาพเสมือน เป็นต้น นอกจากนี้ยังประกอบด้วย เรื่องของการติดต่อสื่อสารระหว่างโปรเซส เช่น ไคล์เอ็นด์-เซอร์ฟเวอร์ เป็นต้น ซึ่งจะกล่าวถึงการออกแบบส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

การออกแบบการทำงานของโปรแกรม

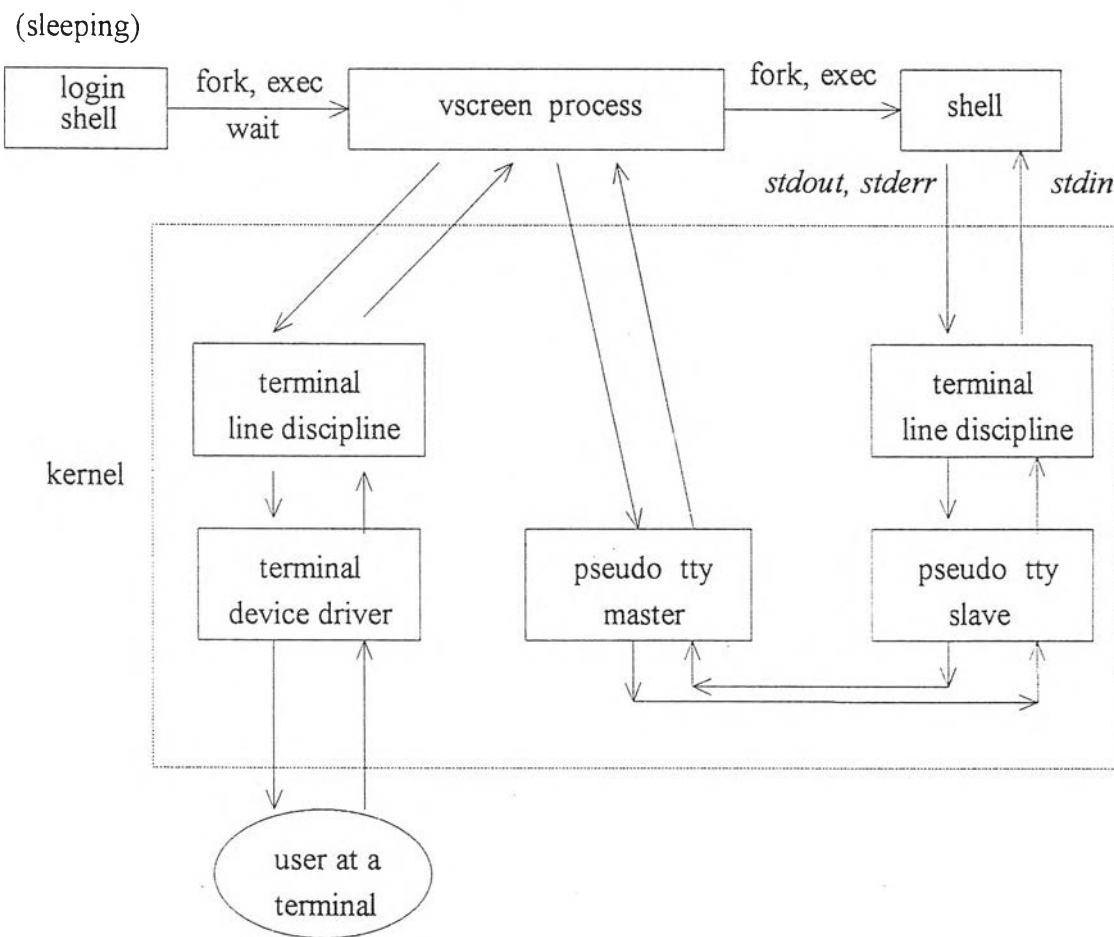

รูปที่ 3.1 แสดงหลักการทำงานของโปรแกรม

จากรูปที่ 3.1 สมมติว่าได้สร้างจอภาพเสมือนไว้ 3 จอภาพเสมือน โดยแต่ละจอภาพเสมือนมีโปรแกรมทำงานอยู่คือ app1 app2 และ app3 โปรแกรมวีสกีนจะจองเนื้อที่ในหน่วยความจำที่มีขนาดเท่ากับเนื้อที่ที่จะต้องใช้ในการแสดงผลบนจอภาพจริงไว้แทนจอภาพจริงให้สำหรับแต่ละจอภาพ โดยแต่ละจอภาพเสมือนจะมีหน้าต่าง 1 หน้าต่างไว้แสดงผลของข้อมูลในจอภาพเสมือนนั้น โปรแกรมวีสกีนจะคอยตรวจสอบอยู่เสมอๆ ว่ามีโปรแกรมที่ทำงานอยู่ในจอภาพเสมือนใดต้องการอ่านข้อมูลจากทางเพิ่มข้อมูลเข้ามาตรฐาน (standard input หรือ stdin) หรือต้องการเขียนผลลัพธ์ลงเพิ่มข้อมูลออกมาตรฐาน (standard output หรือ stdout) บ้าง และเมื่อโปรแกรมในจอภาพเสมือนใดต้องการอ่านข้อมูลจากทางเพิ่มข้อมูลเข้ามาตรฐาน โปรแกรมวีสกีนจะทำการอ่านข้อมูลจากเพิ่มข้อมูลเข้ามาตรฐาน (โดยทั่วไปเพิ่มข้อมูลเข้ามาตรฐานจะหมายถึงแป้นพิมพ์) แล้วส่งต่อไปให้กับโปรแกรมนั้น และในทำนองเดียวกันกับการแสดงผลของโปรแกรมในจอภาพเสมือนจะถูกส่งผ่านมายังโปรแกรมวีสกีน ซึ่งโปรแกรมวีสกีนจะนำผลหรือข้อมูลนั้นเขียนลงในหน่วยความจำที่เตรียมไว้สำหรับแต่ละจอภาพเสมือนแล้วจึงเขียนลงในจอภาพจริง โดยจะจัดให้อยู่ภายในหน้าต่างของจอภาพเสมือนที่โปรแกรมนั้นทำงานอยู่

ส่วนประกอบที่สำคัญของโปรแกรม

1. การสร้างและการดูแลจอภาพเสมือน

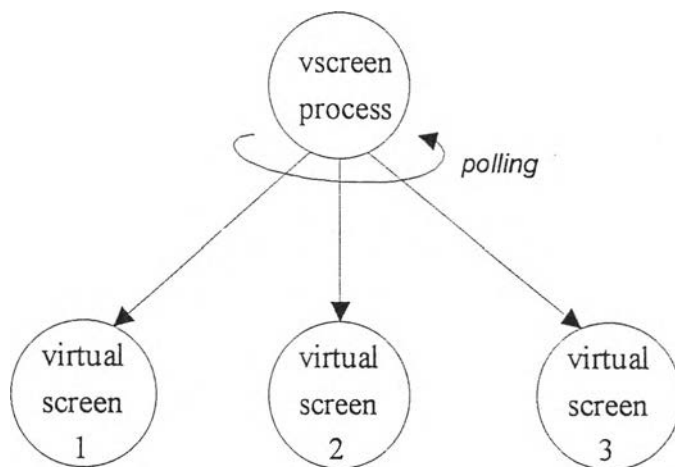

รูปที่ 3.2 แสดงการสร้างจอภาพเสมือน

เมื่อโปรแกรมวิสกีนต้องสร้างจอภาพเสมือน โปรแกรมวิสกีนจะสร้างลูก (fork) และทำการเชื่อมโยงเส้นทางการรับ-ส่งข้อมูลมาตรฐานกับโปรเซสลูกโดยผ่านทางเทอร์มินัลเทียม ซึ่งจะทำให้โปรเซสลูกสามารถทำงานได้เหมือนกับกำลังทำงานอยู่กับเทอร์มินัลจริง สำหรับข้อมูล

เข้าที่โปรเซสลูกต้องการจากทางเพิ่มข้อมูลเข้ามาตรฐาน จะถูกรับเข้ามาผ่านโปรแกรมวีสกกรีน ก่อนแล้วจึงส่งต่อทางเทอร์มินัลเทียมเพื่อให้กับโปรเซสลูก และข้อมูลที่โปรเซสลูกต้องการส่งออกทางเพิ่มข้อมูลออกมาตรฐานจะถูกส่งลงไปทางเทอร์มินัลเทียม ซึ่งโปรแกรมวีสกกรีนจะรับไว้ก่อนที่จะส่งออกมาทางจอภาพ

ด้วยหลักการดังกล่าวทำให้โปรแกรมวีสกกรีนสามารถจัดการกับข้อมูลที่ต้องแสดงบนจอภาพเชิงกายภาพให้อยู่ภายในบริเวณหน้าต่างของแต่ละโปรเซสลูกได้

รูปที่ 3.3 แสดงการหยั่งสัญญาณ

การติดต่อกับโปรเซสลูกๆ หลายโปรเซส โปรแกรมวีสกกรีนจะใช้คำสั่ง select ของยูนิกซ์แบบบีเอสดี ซึ่งระบบจะคอยรับสัญญาณการติดต่อที่ผ่านทางเทอร์มินัลเทียมและ

ชอกเกิดจากโพรเซสสูงๆไว้ให้ เมื่อโปรแกรมวิสกีนจะให้บริการโพรเซสสูงจะใช้วิธี
 หยั่งสัญญาณ (polling) กับสัญญาณที่ระบบเก็บไว้ให้มาตรวจสอบว่าต้องให้บริการแก่โพรเซสสูง
 โพรเซสใดบ้าง ซึ่งจะให้บริการเรียงกันไปทีละโพรเซส

สำหรับการสร้างจอภาพเสมือนใหม่นั้นจะสามารถทำได้ 2 วิธีคือ วิธีแรกนั้นผู้ใช้
 กดปุ่มคำสั่งสร้างหน้าต่างขณะใช้งานโปรแกรมวิสกีน วิธีที่สองคือสร้างโพรเซสเพื่อส่งข้อความ
 ว่าต้องการสร้างจอภาพเสมือนไปยังโปรแกรมวิสกีนที่กำลังทำงานอยู่ ซึ่งโปรแกรมวิสกีนจะ
 ทำการสร้างและดูแลจอภาพเสมือนให้ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ในวิธีที่สองนี้จะใช้ในลักษณะ
 ไคลเอ็นต์-เซิร์ฟเวอร์ โดยที่ไคลเอ็นต์คือโพรเซสที่ส่งข้อความขอสร้างจอภาพเสมือน และ
 เซิร์ฟเวอร์คือโปรแกรมวิสกีน ในวิทยานิพนธ์นี้ได้ใช้ชอกเกตไลบรารีฟังก์ชันแบบบีเอสดีใน
 การทำส่วนนี้

สุดท้ายหน้าต่างชั้นบนสุดคือหน้าหมายเลข 3

```
0000000000000001111111111111111100
0000000000000001111111111111111100
2222222222222222222222222222222211111111111100
2222222222222222222222222222222211111111111100
222233333333333333333333333333331111111100
22223333333333333333333333333300000000
22223333333333333333333333333300000000
00003333333333333333333333333300000000
00000000000000000000000000000000000000
00000000000000000000000000000000000000
```

สมมติว่าต้องการจะเขียนหน้าต่างหมายเลข 2 แถวลำดับมาส์คจะบอกให้ทราบได้ว่าควรเขียนข้อมูลบริเวณใดบ้าง คำมาส์คนี้จะอยู่ไปจนกว่าจะมีการสร้างหน้าต่างใหม่ การยกเลิกหน้าต่าง การเปลี่ยนขนาดของหน้าต่าง การย้ายตำแหน่งของหน้าต่าง หรือมีการเปลี่ยนแปลงลำดับของหน้าต่าง

โดยทั่วไปจะเป็นเพียงเฉพาะบางส่วนของจอภาพเชิงกายภาพเท่านั้นที่ต้องเปลี่ยนคำมาส์ค ความรวดเร็วของการทำงานจะขึ้นอยู่กับการสร้างคำมาส์คเฉพาะบริเวณใกล้เคียง (localizing) และการเขียนหน้าต่างใหม่ลงในบริเวณที่เกี่ยวข้องบนจอภาพเชิงกายภาพ เช่น เมื่อหน้าต่างถูกยกเลิกการใช้งาน ส่วนที่ต้องถูกปรับ (updated) จะเป็นเฉพาะบริเวณที่หน้าต่างนั้นปิดบังไว้เท่านั้น เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างจอภาพเสมือน หน้าต่าง และ จอภาพเชิงกายภาพ

สิ่งที่สำคัญอย่างมากสิ่งหนึ่งในวิทยานิพนธ์นี้คือการจัดการเกี่ยวกับการแสดงผลซึ่งมีส่วนประกอบหลัก 3 อย่างคือ จอภาพเสมือน หน้าต่าง และจอภาพเชิงกายภาพ ดังจะได้อธิบายต่อไป

จอภาพเชิงกายภาพมีคุณสมบัติดังนี้

1. ประกอบด้วยบริเวณสีเหลี่ยมสำหรับแสดงตัวอักษร และสำหรับแต่ละผู้ใช้จะมีเพียง 1 จอภาพเชิงกายภาพเท่านั้น
2. จำนวนแถวและสดมภ์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยปกติมีขนาด 24 แถว และ 80 สดมภ์เป็นอย่างน้อย
3. ตัวอักษรที่แสดงผลได้ตามมาตรฐานแอสกี ได้แก่ตัวอักษรที่มีค่ารหัสตั้งแต่ 32 ถึง 126 จะสามารถแสดงผลได้ตามปกติ แต่สำหรับตัวอักษรอื่นๆ อาจถูกเปลี่ยนแปลงหรือถูกแทนด้วยตัวอักษรว่าง
4. ลักษณะประจำของตัวอักษรที่ไม่ใช่ลักษณะประจำแบบปกติอาจถูกแทนด้วยลักษณะประจำตามแบบผกผัน (ตัวอักษรสีดำบนพื้นขาว)
5. มีตัวชี้เพื่อบอกถึงตำแหน่งที่จะใช้แสดงผล โดยปกติจะเป็นตัวอักษรขีดเส้นใต้แบบกระพริบ หรือสีเหลี่ยมทึบ ตัวชี้สามารถถูกย้ายตำแหน่งได้ หรืออาจถูกซ่อนได้แต่บางครั้งการซ่อนตัวชี้อาจทำให้ประสิทธิภาพของการแสดงผลลดลง ดังนั้นจึงมักเห็นตัวชี้ปรากฏอยู่ตลอดเวลา โปรแกรมที่ใช้จอภาพเชิงกายภาพจะไม่สามารถสอบถามตำแหน่งของตัวชี้ได้ จะต้องจำตำแหน่งของตัวชี้ไว้เอง

หน้าต่างมีคุณสมบัติดังนี้

1. หน้าต่างสามารถมีขนาดเท่ากับหรือเล็กกว่าจอภาพเชิงกายภาพ ในขณะที่มีขนาดเล็กกว่า อาจมีกรอบหรือไม่มีกรอบได้
2. ข้อมูลที่ถูกเขียนลงในหน้าต่างจะไม่ออกไปนอกขอบเขตของหน้าต่าง ซึ่งเหมือนกับที่ข้อมูลถูกเขียนลงบนจอภาพเชิงกายภาพที่ไม่สามารถเขียนออกไปนอกจอภาพได้
3. ส่วนต่างๆ ของหน้าต่าง หรืออาจเป็นทั้งหน้าต่าง อาจถูกปิดบังไว้ด้วยหน้าต่างอื่นได้ ขณะที่โปรแกรมประยุกต์เขียนข้อมูลลงในหน้าต่างไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงกรณีเหล่านี้ ข้อมูลที่ไม่ควรจะถูกจัดการอย่างอัตโนมัติโดยผู้จัดการหน้าต่าง
4. ตำแหน่งที่อยู่ของหน้าต่างบนจอภาพเชิงกายภาพสามารถถูกเปลี่ยนแปลงได้ โดยที่โปรแกรมประยุกต์ไม่ต้องรับทราบหรือสนใจกับสิ่งนี้ แต่โปรแกรมประยุกต์สามารถสอบถามตำแหน่งของหน้าต่างได้หากต้องการ ในทำนองเดียวกันโปรแกรมประยุกต์สามารถจะไม่สนใจหรือสอบถามขนาดของหน้าต่างได้เช่นกัน
5. เมื่อส่วนของหน้าต่างถูกเขียนใหม่เพื่อถูกทำให้มองเห็นโปรแกรมประยุกต์จำเป็นต้องสนับสนุนข้อมูลที่ต้องแสดงให้กับผู้จัดการหน้าต่าง เพราะว่าผู้จัดการหน้าต่างจะไม่จำส่วนที่ไม่ได้ถูกทำให้เห็นไว้
6. หน้าต่างมีตัวชี้เพื่อบอกตำแหน่งที่ใช้แสดงผลในหน้าต่างซึ่งสามารถย้ายถูกทำให้ปรากฏ หรือซ่อนไว้ได้
7. มีเพียงหน้าต่างบนสุดเท่านั้นที่ตัวชี้จะปรากฏให้ผู้ใช้เห็น

จอภาพเสมือนมีคุณสมบัติที่ได้เปรียบหน้าต่างอยู่ 2 ประการใหญ่คือ

1. จอภาพเสมือนสามารถมีขนาดใดๆ แม้กระทั่งใหญ่กว่าจอภาพเชิงกายภาพได้และต้องมีบางส่วนของจอภาพเสมือนปรากฏในหน้าต่างซึ่งอาจมีขนาดใดๆ จอภาพเสมือนจะมีส่วนการเลื่อนข้อมูลอัตโนมัติไปตามการเคลื่อนที่ของการชี้ตำแหน่ง ดังนั้นผู้ใช้จอภาพเสมือนจึงไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องนี้

2. การเขียนข้อมูลของจอภาพเสมือนลงในหน้าต่างจะถูกทำโดยอัตโนมัติปัญหาเรื่องของหน้าต่างที่วางซ้อนทับกันจะหมดไป และผู้ใช้จอภาพเสมือนไม่ต้องสนับสนุนการเขียนข้อมูลลงในหน้าต่างใหม่ ซึ่งจะทำให้การเขียนโปรแกรมง่าย

คุณสมบัติข้างต้นที่ได้กล่าวมานั้น เป็นคุณสมบัติที่ได้กำหนดขึ้น เพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ อาจมีความแตกต่างไปจากโปรแกรมอื่นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้พัฒนาโปรแกรมนั้น จะกำหนดตามความเหมาะสม

การใช้งานจอภาพเชิงกายภาพนั้นอาจมีความแตกต่างกันตามชนิดของเทอร์มินัล สำหรับฟังก์ชันที่เตรียมไว้ เพื่อใช้งานจอภาพเชิงกายภาพในวิทยานิพนธ์นี้เป็นฟังก์ชันที่ใช้กับเทอร์มินัล วีที100 (VT-100)

หน้าต่างถูกกำหนดโครงสร้างในลักษณะของภาษาซีดังนี้

```
typedef struct {
    RECT srect;          /* physical screen rectangle */
    RECT svrect;        /* saved rectangle (for zooming) */
    FRMTYPE frmtime;    /* frame type */
    short frmatt;       /* frame attribute */
    char *title;        /* window title */
    FRMTYPE svfrmtime; /* save frame type (for zooming) */
    BOOLEAN zoomed;    /* is window zoomed? */
    short currow;       /* current row in window */
    short curcol;       /* current column in window */
    BOOLEAN showcur;   /* is cursor is visible? */
    int (*drawfcn)();  /* redrawing function */
} WINDOW;

static WINDOW *wind[MAXWIND];
```

ส่วนโครงสร้างของจอภาพเสมือนเป็นดังนี้

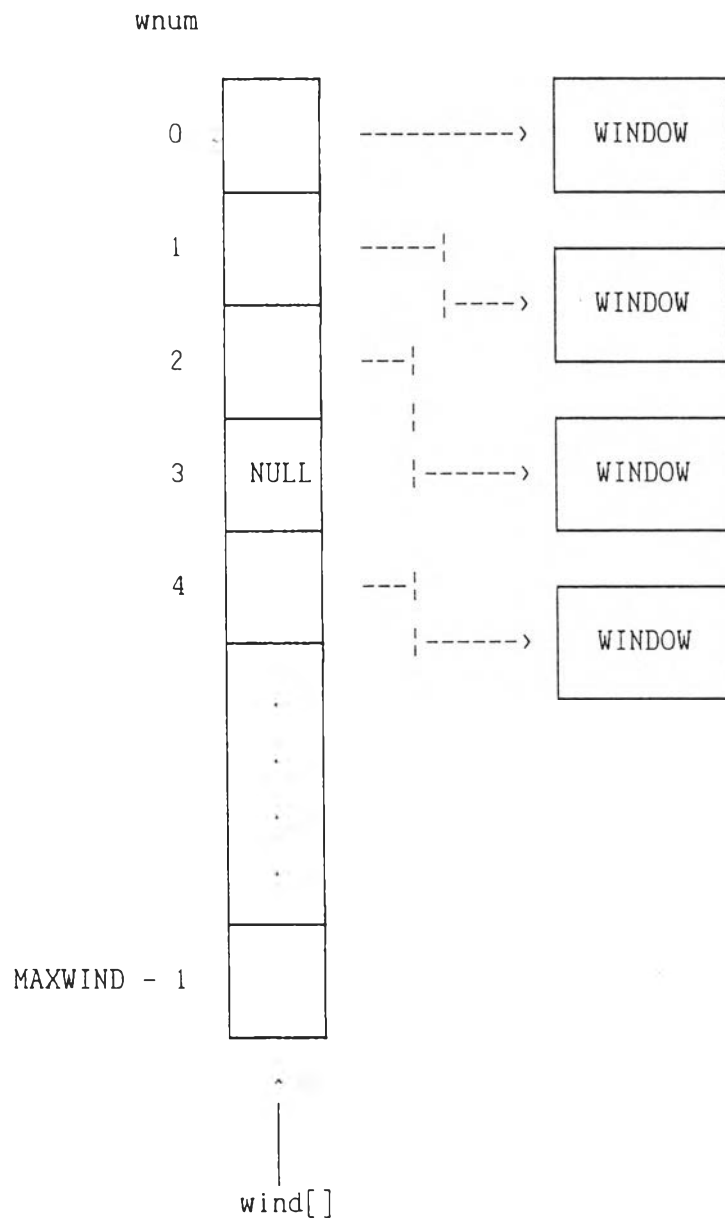
```
typedef struct {
    short winnum; /* associated window */
    short vwinrow1; /* location of window first row */
    short vwincol1; /* location of window first column */
    short vrow2; /* size of vscreen; last row */
    short vcol2; /* size of vscreen; last column */
    short vcurrow; /* cursor row */
    short vcurcol; /* cursor column */
    CELL **ca; /* cell array */
} VSCREEN;

static VSCREEN *vscreen[MAXVSCREEN];
```

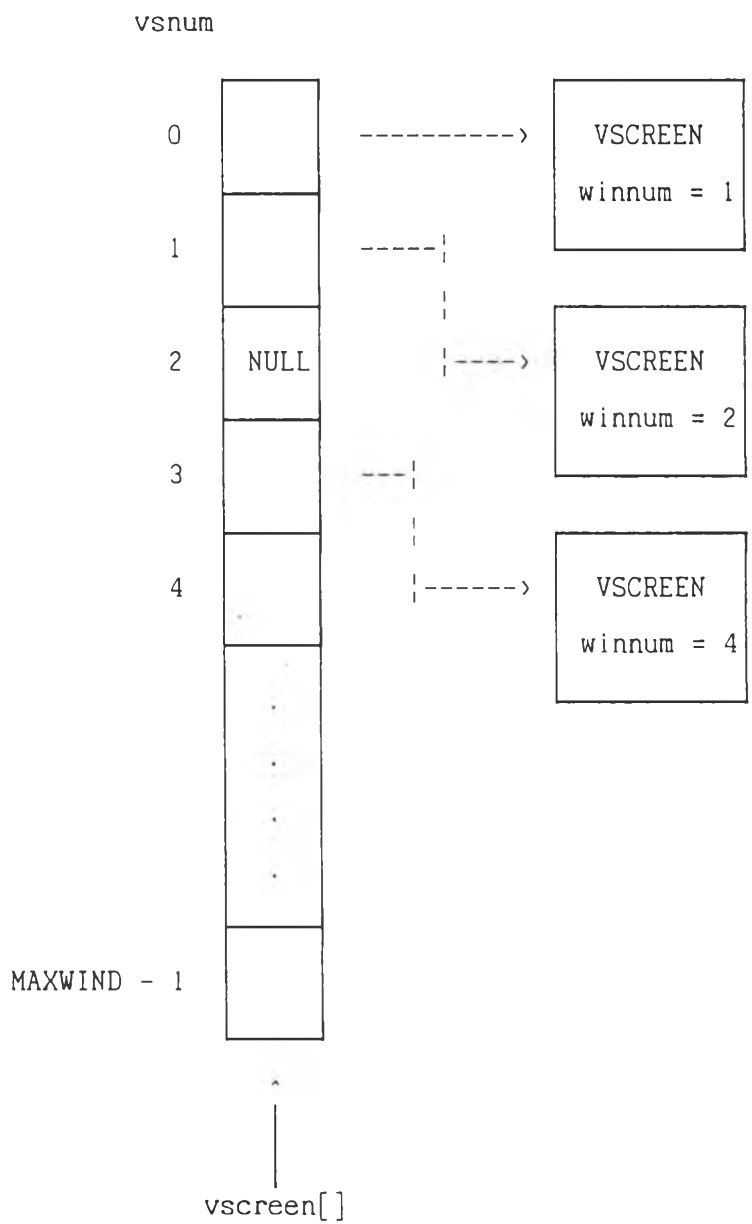
ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างหน้าต่างและจอภาพเสมือนถูกกำหนดไว้ในตาราง wtable

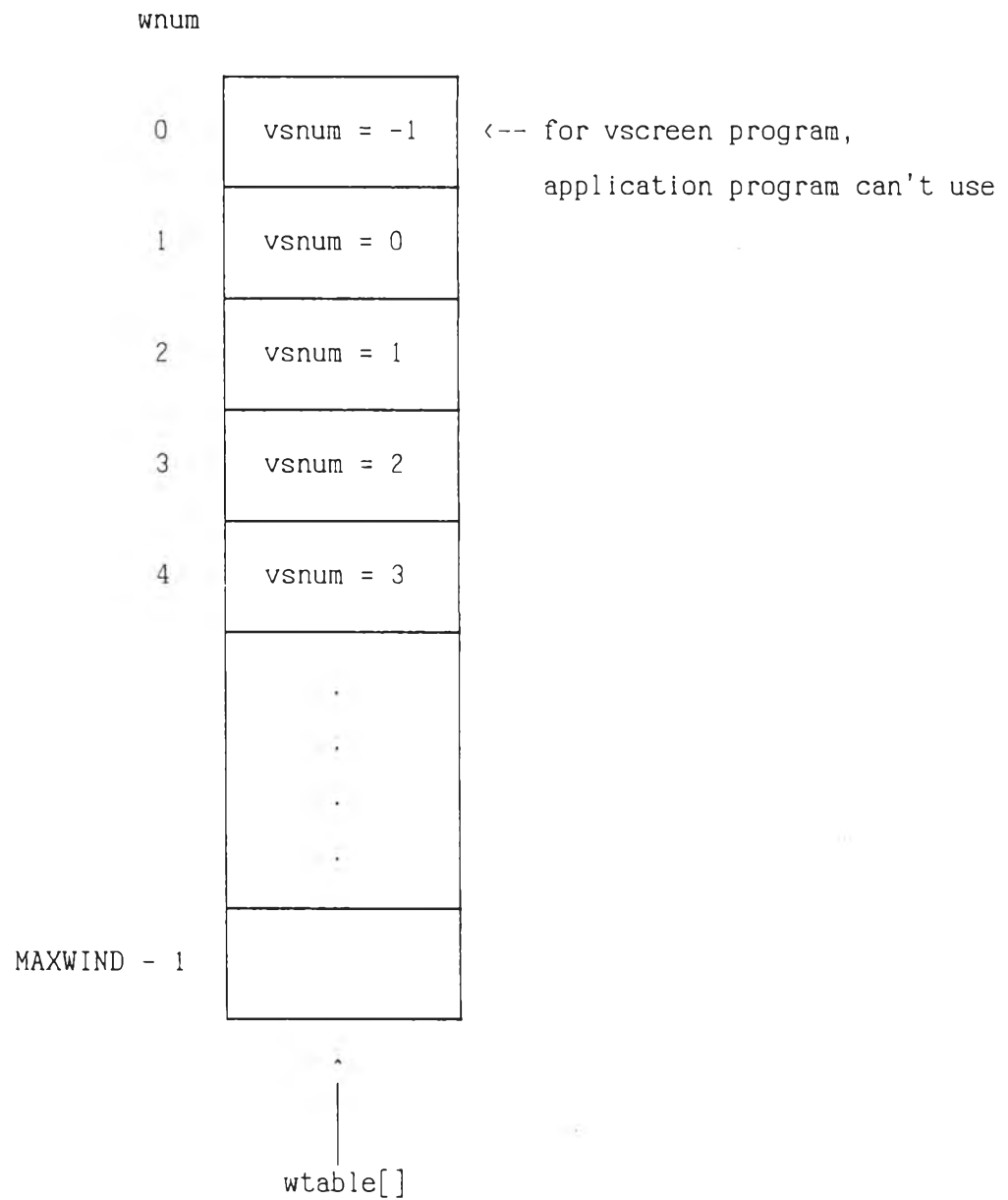
```
static wtable[MAXWIND]; /* mapping table */
                          /* window --> vscreen number */
```


รูปที่ 3.4 แสดงการจัดเก็บหน้าต่างของตัวแปรแถวลำดับ wind

รูปที่ 3.5 แสดงการจัดเก็บจอภาพเสมือนของตัวแปรแถวลำดับ vscreen

รูปที่ 3.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน้าต่างและจอภาพเสมือนด้วยตัวแปร
แถวลำดับ wtable

จากลักษณะโครงสร้างและความสัมพันธ์ของหน้าต่างและจอภาพเสมือนที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้สามารถทราบได้โดยง่ายว่าหน้าต่างใดเป็นหน้าต่างสำหรับแสดงข้อมูลของจอภาพเสมือนใด หรือในทางกลับกันคือ จอภาพเสมือนใดมีหน้าต่างใดที่ใช้แสดงข้อมูลของจอภาพเสมือนนั้นๆ จึงได้กำหนดฟังก์ชันการแปลงส่ง (mapping function) ไว้ดังนี้

```
/* get window's virtual screen number */  
int VSgetvsnum( int wnum )  
{  
    return (wtable[wnum]);  
}
```

```
/* get virtual screen's window number */  
int VSgetwnum( int vsnum )  
{  
    return (vscreen[vsnum]->winnum);  
}
```

4. ตัวประสานของจอภาพเชิงกายภาพ หน้าต่าง และจอภาพเสมือน

เนื่องจากการออกแบบส่วนแสดงผลได้ออกแบบแยกเป็นส่วนๆ คือ ส่วนของจอภาพเชิงกายภาพ ส่วนของหน้าต่าง และส่วนของจอภาพเสมือน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีตัวประสานเพื่อเชื่อมโยงการใช้งานแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน ตัวประสานของจอภาพเชิงกายภาพ หน้าต่าง และจอภาพเสมือน ได้แก่ฟังก์ชันต่อไปนี้

ฟังก์ชันสำหรับการประสานจอภาพเชิงกายภาพ:-

void PSbegin()	- initialize display
void PSend()	- terminate display
void PSSynch()	- bring screen up to date
void PSheight()	- get height of physical screen
void PSwidth()	- get width of physical screen
void PSwrite()	- write string
void PSwrtcells()	- write vector of CELLS
void PSfill()	- fill a rectangle
BOOLEAN PSslide()	- slide a rectangle
void PSsetcur()	- set cursor position
void PSshowcur()	- turn cursor on or off
void PSbeep()	- sound bell

ฟังก์ชันสำหรับการประสานหน้าต่าง:-

```

static void dimensions() - get dimension of window
static short order[MAXWIND]; - order of windows,
                                bottom to top
static short numwinds; - number of windows in
                                order array
#define get_top() (order[numwinds-1]) - get number of
                                top window
int Wgettop() - get top window
static void addwind() - add window to top of order
                                array, if necessary
static void remwind() - remove window from order array
static BOOLEAN hidden() - determine if window is hidden
void Wtop() - force window to top
void Whide() - hide window
void Wshuffle() - force next window to top
static void allocmask() - allocate mask rectangle
static void reset() - recalculate mask rectangle
static void setmask() - fill mask rectangle with
                                window number

void Wwrite() - write string
void Wwrtcells() - write vector of CELLS
static int draw() - draw all windows in physical
                                screen rectangle

```

static void drawwind()	- draw one window's frame and interior
void Wsetphys()	- set window's physical size
void Wgetphys()	- get window's physical size
void Wzoom()	- make window to full screen
void Wunzoom()	- restore window to former size
BOOLEAN Wiszoomed()	- determine if window is zoomed
static void hline()	- draw horizontal line
static void vline()	- draw vertical line
static void drawfrm()	- draw complete or partial frame around window
static int draw0()	- redrawing function for window zero
void Wend()	- terminate window module
int Wnew()	- create new window
void Wdispose()	- eliminate window
void Wfill()	- fill rectangle
BOOLEAN Wslide()	- slide rectangle
void Wsetcur()	- set cursor position
void Wshowcur()	- turn cursor on or off

ฟังก์ชันสำหรับการประสานจอภาพเสมือน :-

void VSbegin()	- initialize virtual screen module
void VSend()	- terminate virtual screen module
int VSnew()	- create virtual screen
void VSdispose()	- eliminate virtual screen and window
int VSgetwnum()	- get virtual screen's window number
int VSgetvsnum()	- get window's virtual screen number
void VSgetwloc()	- get window's location relative to virtual screen
void VSpan()	- move window relative to virtaul screen
void VSsetcur()	- set cursor position relative to virtual screen
void VSshowcur()	- turn cursor on or off
void VSgetcur()	- get cursor position relative to virtual screen
void VSgetsize()	- get size of virtual screen
void VSwrite()	- write string
void VSfill()	- fill rectangle
void VSslide()	- slide rectangle